

(המשך מעמוד 17)

בעבודה היה בעל כוח עבודה בלתי-גדולה, בעל קצב עבודה שרבים מעורריו לא יכלו לעמוד בו. הוא נהן בכוח מיוחד לעבוד ברציפות, ללא שינה במשך ימים, מבלי שתופע צלילות-מחשבתו. הוא היה מאורגן ומסודר בצורה שעוררה הערצה. כל פעולה שלו היתה מתוכננת ומחושבת זמן רב מראש. כל דבר נרשם בקפדנות, ולא נמחק עד שבוצע. הוא הקדיש תשומת-לב לפרטים הקטנים ביותר, שקצינים אחרים בדרגתו רואים, אולי, כפחות-יכבד ואינם עוסקים בהם אישית.

אבל בבית היה משתחרר מאורח-חיים מוקף צוטי זה. בבית לא רצה לעשות את הדברים שעשה בצבא.

הוא רחץ כלים במיטבח, כיבס את הכסבים, אך לא שמר על סדר וסירב להכין ארוחה. הוא למד לבד להשתעבד לדברים: יש מכונת פרטית, אבל לא צריך להשתעבד לה ולהקפיד על נקינותה, ואין חובה לצאת לטייל עימה. הוא אהב לשבת בחופשותיו בבית, להכין שיעורים עם הגדולים שבשלושת ילדיו, שרון ורונית, לטפל קצת בגינה — אבל גם כאן לא מתוך השתעבדות לדשא ולפרחים.

יציאות לבילויים, כמו בתיקפה או מסיבות, היו זכרים נדירים בחייו. המרכז החברתי היה בביתו, לשם היו באים חבריו ופיקודיו, מאזינים בהערכה לסיפוריו ויוצאים מהופ"נים מהשפעת אישיותו.

היו שכינו אותו "ג'ון קנדי של צה"ל", בשל החיוך שלא סר מעל פניו, והזוהר שהקרין סביבו.

היתה לו שפה מיוחדת, וכינויים מיוחדים שהדביק לאנשים בסביבתו. כך, למשל, היה נוהג לפנות לאנשים בביטוי "מון-אמי" (ידיד; בצרפתית). לנהג קרא "חביבי", ולפיקודת במטהו "מיידלאן". הנשים בסביבתו היו תולות בו מבטים חולמניים, והקשוחים שבגברים שבפיקודו, עד אחרון הטב"ח, לא היו מהססים להתחדות: "את הגבר הזה אני אוהב!" מעולם לא התרחת. מעולם לא גער ונוף באנשים על לא סיבה. כשאחד מקציניו לא עמד בקצב-עבודתו, ואריק העיר לו על כך, לא יכול היה להירגע לאחר-מכן. הוא חזר הביתה, הרים טלפון והתנצל.

"הוא לא היה מסוגל לשנוא, לרכז או להשיי מיין", סיפרה אילנה אשתו. "הוא נתן לכל אחד קרדיט, עד שהוכח ההיפך."

הקול נאלם במלחמה

מתפקיד מפקד-גדוד טיפס אריק במהירות לתפקיד סגן-מפקד-חטיבה — סגנו של רפול. וכשלב בקידומו, לקראת קבלת חטיבה לפיקודו, היה עליו למלא תפקיד של קצין-מטה בכיר מחוץ ליחידתו. כך מונה או לקצין המיבצע של פיקוד-המרכז.

בתפקיד זה התחיל מטביע מייד את חותמו על תוכניות המלחמה הפוטנציאליות, שכמותן קיימות בכל צבא. הוא תיכנן מחדש ושינה את תוכניות המלחמה העלולה לפרוץ בגזירתו, והוא עשה זאת בדרך הקשה, לא על-גבי כפות בלבד, אלא תוך סיוור בשטח.

ואז פרצה המלחמה, כשכוחות-צה"ל בגזרת פיקוד-המרכז מגשימים הלכה למעשה את תוכניות-המלחמה של אריק וכשהוא מפקח על הביצוע ממטה-הפיקוד — מבלי לישון לרגע.

בשלב מסוים היה צורך להביאו לבית-החוריים, כדי לטפל בקולו שנאלם.

בשלב זה כבר ידעו הכל מיהו אריק. זכרו אותו לא רק כמחז מנחה מזהיר בתחום הצבאי, אלא גם כמפקד המסכן את חייו במתן דוגמה אישית בשדה. ערב מלחמת-ששת-הימים, בעת תקרית עם הלגיון הירדני ליד בוחן, נסע חייל דרוזי וגשאר שוכב בשטח, תחת אש-הירדנים. אריק עצמו התנדב לחלצו, וחל תחת אש וגרר את הפצוע אחריו, למקום-מיבטחים.

אחרי המלחמה, בעומס האחריות והבעיות שהוטלו עליו בתורף תפקידו, חל שינוי באישיותו. נראה היה כאילו התכבד לפתע בהרבה שנים.

הוא נהג לשתף את חבריו ופיקודיו בהתייחסו ציונית מכריעות, כשהוא מתוודה בפניהם במי בוכה: "חברים, אני רק סגן-אלוף, ופה אני צריך להחליט החלטות בינלאומיות!"

היה זה הוא שתיכנן אישית אך מערר-ההגנה של צה"ל בביקעת-הירדן. הוא תיכנן כל מוצב ועמדה, כשהוא לומד את השטח בצורה פנומנאלית. די היה לציון בפניו אתר כלשהו בשטחים המוחזקים, כדי שיעיר מיד בעל-פה תמור נה של השטח וסביבתו הקרובה.

כך, למשל, אם ציינו בפניו כי היתה היתקלות בתאדי פלוגה, היה אריק פולט מיד, כבמכשיר אלקטרוני, את תיאור השטח: מימין יש מערות העלולות להתחמק מקום מיסתר חבלנים, ומשמאל יש באר-מים.

הוא עצמו היה יורד לבדוק את המוצבים, עד לבדיקת שטח-אש של עמדת-מקלע. ובצד דאגתו לפרטים הצבאיים, לא שכח את החיילים.

אם שופרו תנאי-חיהם של חיילי-צה"ל כי ביקעת-הירדן, היה זה לא מעט הודות למאמצי מציו הבלתי-נלאים של אריק.

חייו של שבו — קדושים

מן קצר לאחר מלחמת-ששת-הימים הוצע לו לקבל את הפיקוד עליו חלם: פיקוד על חטיבה במילואים. אריק דחה את ההצעה. הוא רצה בחטיבה, אבל בחטיבה שלו, בתפקיד פעיל בקרב.

אייאמשר היה לסרב לו.

הוא ירד לביקעה. איזה ביזבוז, שנבר יטה כזה יהיה

בביקעה! אמרו הפקידות במטה פיקוד-המרכז. "בחדש ה' ראשון אני מסכימה לא לנדנד לך לבוא הרבה הביתה", אמרה לו אילנה, אשתו. הוא בא הביתה רק בשבתות ולפעמים קצת פחות גם באמצע השבוע.

חלק מעורריו בחטיבה לא הכירוהו קודם לכן. אחד מהם, קצין-המיבצעים גדי מנלה, התייחס אליו בהסתייגות. "רפול היה עושה ככה", רפול היה אומר כך, "היה מזכיר לו. אבל תוך זמן קצר רכש אריק גם את ליבו של הסגן מנלה, לוחם קשוח ביותר שהפך שמדבר בביקעת-הירדן. עתה היה אריק רגב ממונה באופן ישיר על לכידת החבלנים ועל משמרה-הירדן. הוא השתתף אישית במירדסים. אבל שוב, היה זה הצד המקצועי שבו שגרם לו להצטיין בפעילות זו, לא הצד הריגשי.

"הוא לא שנה אותם שינאה עיוורת", נזכרת אשתו אילנה, "הוא התייחס אליהם, אל החב"לנים שחצו את הגבול כדי להרוס ולהשמיד, כאל יצורים אנושיים."

פעם, בשעת-מירדף, נפצע אחד מחייליו. אחר-כך, כשבא הביתה, סיפר לי אריק: כשנפצע החייל התמלאתי זעם, רדפנו אחרי האלימות שירה בו, ותפסנו אותו. כשראיתי אותו עזוב ומתחנן על חייו, לא יכולתי לעשות לו דבר מלבד לרדם עליו.

"הוא היה קיצוני במירדפים, אבל ברגע בו הרימו ידיים ונכנעו — הוא שינה את כל יחסו אליהם."

המלחמה בחבלנים לא היתה בעיניו משימה ריגשית, אלא משימה מיקצועית. "הוא רצה להגיע למניעה מוחלטת של חזירות-חבלנים, ויחד עם זה להימנע מנפגעים בין חיילינו", סיפרה אילנה.

"כשאני משתתף במירדף, יש פחות ניפגעים", היה אומר לי בדרך זו היה משכנע אותי לא לנדנד לו על הנשמה, שיותר ולא יסתכן במירדסים."

"תראי כמה שהוא מבסוט"

ביום השבת, בו עמד להשתתף בחגיגת יום-ההולדת לבתו, הוזעק למירדף אחרי חוליית-חבלנים שלכדה והושמדה במטע הבנויה ליד יריחו.

אחרי חיסול החוליה באו קצינים בכירים לבקר את החיידה. "חברה", רטן אריק, "מה אתם רוצים ממני? היום יש יום-ההולדת לבת שלי. תנו ללכת הביתה."

בערב הגיע הביתה, עייף, שרוף משמש, מאובק, כשהזיעה היבשה מטביעה פסים לבנים בגב חולצתו. "אני מרחמת עליו", אמרה ידוה לאילנה למראהו.

"אין לך מה לרדם", השיבה לה אילנה, "תראי כמה שהוא מאבסוט."

כמה פעמים ניצל אריק כימט בנס מפגיעה, בשעת מירדפים. ולבסוף היה זה האיש ששיכלל את שיטות-המירדף, שהעלה את הרמה המיקצועית שלהן, ושהפך אותן לאמץ צעיר היעיל ביותר במלחמה נגד החבלנים — אשר נפל עצמו בשעת מירדף.

דרך מותו הוכיחה עד כמה צדק בחייו — כאשר הטיף לייחס אנושי והגון לאויב הנכנע. אויב שאינו בטוח כי חייו יינצלו, אם ירים ידיים, הוא אויב הלוחם עד טיפת הדם האחרונה, הגורם לאכזריות מיותרות.

אויב כזה היה האיש שהרג, בצורר אחד ויחיד, את אריק רגב ואת גדי מנלה. אחרי שחוליתו כבר חוסלה, הסתתר חבלן זה. תחת להיכנע, הוסיף להילחם — להרוג וליהרג.

היתה זאת, אולי, התשובה הטראגית ביותר לכל אותם הדורשים הפעלת פסק דין מוות נגד החבלנים.

אריק רגב: המחיר

בנפלו סימל איש-השנה של תשכ"ח לא רק את המסירות ללא-גבול של חיילי צה"ל, ואת התפקיד הקשה המוטל עליהם בעיקבות המלחמה, אשר המדינאים לא הצליחו לסיימה.

הוא סימל גם את המחיר היקר של מלחמה זו.

בתקופה אחרת, בארץ אחרת, היה אריק רגב לומד בטכניון, הופך בונה-גשרים גדול, מנצח על מיפעלי-ענק המבטיחים חיים וקידמה לחברה האנושית.

בישראל של תשכ"ח, נמשך איש כמו אריק רגב — מרצון או שלא-מרצון — אל הגוף החשוב ביותר במדינה, צה"ל. מלאכתו היא מלאכה-המחמת, כדי להגן על החיים. מיפעלו אינו מיפעל הבונה גשרים, אלא השומר ליד הגשרים הרוסים.

אריק רגב, האיש שלא ראה קדושה בצבא אלא בחיי אדם, ידיר ואוויב; האיש ששנא עיטורים וגינונים חיצוניים; האיש שידע לאי-הוב ולא ידע לשנוא — היה האיש שסימל את ישראל בתשכ"ח, פניה הבלתי-מעוותים של מדינה במלחמה.

עם קבוצת המיקוד שלו, בשטח בו נערך הקרב עם החבלנים, כשהם צופים אל המצוק ממול (חץ ב') שם נערך הקרב, ממתניים למסוק שיעבירם לשם. מימינו של אריק נראה כורע גם סרן גדי מנלה, שנהרג עימו.

זאת היא תמונה מיוחדת במינה. היא צולמה דקות מעטות לפני שאלוף-מישנה אריק רגב וסרן גדי מנלה מצאו את מותם, בשעת מירדף אחרי חבלנים בביקעת-הירדן. בתמונה למעלה (מסומן בחץ א') נראה אריק